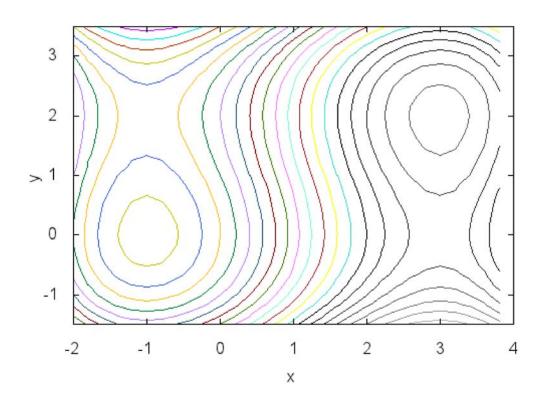
ekstremumai.wxm 1 / 6

Dviejų kintamųjų funkcijų ekstremumai

```
A.Domarkas, VU
Žr. [1], 210 p.; [2], 218 p.; [3]
Pavyzdys(žr. [2]). Rasime funkcijos f ekstremumus.
   (\%i1) f:x<sup>3</sup>+y<sup>3</sup>-3*x<sup>2</sup>-3*y<sup>2</sup>-9*x;
   (\%01) v^3 - 3 v^2 + x^3 - 3 x^2 - 9 x
   (%i2) L1:diff(f,x)=0; L2:diff(f,y)=0;
   (\%02) 3 x^2 - 6 x - 9 = 0
   (\%03) 3 y^2 - 6 y = 0
  Randame kritinius taškus:
   (%i4) krit taskai:solve([L1,L2],[x,y]);
   (\%04) [[x=3,y=0],[x=-1,y=0],[x=3,y=2],[x=-1,y=2]]
  Kritiniams taškams tirti apibrėžiame komandą "testas":
   (%i5) testas(kt):=block(
          [a,b,c]:subst(kt,[diff(f,x,2),diff(f,x,1,y,1),diff(f,y,2)]),
          if a*c-b^2>0 and a<0 then print("Taške ",kt,maksimumas=subst(kt,f))
          elseif a*c-b^2>0 and a>0 then print("Taške ",kt,minimumas=subst(kt,f)
          elseif a*c-b^2<0 then print("Taške ",kt,"ekstremumo nėra(balno taškas
          elseif a*c-b^2=0 then print("Taške ",kt, "reikia papildomo tyrimo"))$
  (%i6) map(testas, krit taskai)$
 Taške [x=3, y=0] ekstremumo nėra (balno taškas)
 Taške [x=-1, y=0] maksimumas=5
 Taške [x=3, y=2] minimumas = -31
 Taške [x=-1,y=2] ekstremumo nėra (balno taškas)
```

ekstremumai.wxm 2 / 6

$^{\prime\prime}$ 2 pavyzdys. (žr. [3])

(%i8)
$$f: (x+y) * (x*y+x*y^2);$$

(%o8) $(y+x)(xy^2+xy)$

(%i9)
$$L1:diff(f,x)=0$$
; $L2:diff(f,y)=0$;

(%09)
$$(y+x)(y^2+y)+xy^2+xy=0$$

(%010)
$$xy^2 + (y+x)(2xy+x) + xy = 0$$

Randame kritinius taškus:

(%ill) krit_taskai:solve([L1,L2],[x,y]);
(%oll) [[x=0,y=0],[x=0,y=-1],[x=
$$\frac{3}{8}$$
,y= $-\frac{3}{4}$],[x=1,y=-1]]

ekstremumai.wxm 3 / 6

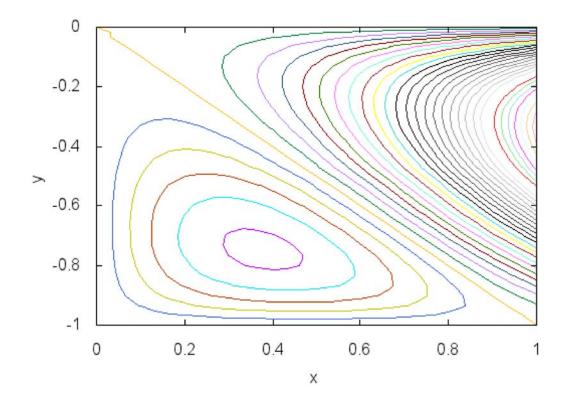
```
(%i12) map(testas, krit_taskai) $

Taške [x=0, y=0] reikia papildomo tyrimo

Taške [x=0, y=-1] ekstremumo nėra(balno taškas)

Taške [x=\frac{3}{8}, y=-\frac{3}{4}] maksimumas=\frac{27}{1024}

Taške [x=1, y=-1] ekstremumo nėra(balno taškas)
```


3 pavyzdys. Rasime Himmelblau funkcijos([4]) ekstremumus.

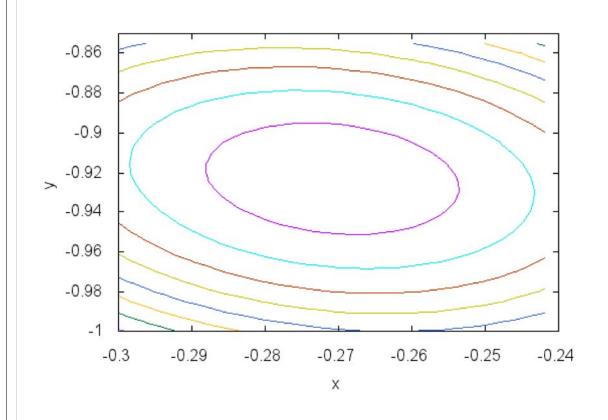
Randame kritinius taškus:

ekstremumai.wxm 4 / 6

```
(%i17) krit taskai:solve([L1,L2],[x,y]);
 (\$017) [[x=3.584428223844282, y=-1.848126535626536], [x=-1.848126535626536], [x=-1.848126535626536]
2.80511811023622, y = 3.131312515247621, [x = -3.779310344827586, y = -
3.283185840707965], [x=3, y=2], [x=0.086677504919997, y=
2.884254431699687], [x=-0.12796134663342, y=-1.953714981729598], [x=-
0.27084458851071, y = -0.92303848075962], [x = -3.073025757146901, y = -
0.081353045901386], [x=3.38515406162465, y=0.073851882498966]]
 (%i18) length(%);
 (%018) 9
 Gavome, kad fukcija turi 9 kritinius taškus. Jų klasifikacijai pritaikome komandą "testas".
(%i19) map(testas, krit taskai)$
Taške [x=3.584428223844282, y=-1.848126535626536] minimumas=
7.190238265563075910^{-13}
Taške [x=-2.80511811023622, y=3.131312515247621] minimumas =
1.805914487428135810^{-14}
Taške [x=-3.779310344827586, y=-3.283185840707965] minimumas=
1.8754859211249834\ 10^{-12}
Taške [x=3, y=2] minimumas=0
Taške [x=0.086677504919997, y=2.884254431699687]
ekstremumo nėra (balno taškas)
Taške [x=-0.12796134663342, y=-1.953714981729598]
ekstremumo nėra (balno taškas)
Taške [x=-0.27084458851071, y=-0.92303848075962] maksimumas=
181.6165215225827
Taške [x=-3.073025757146901, y=-0.081353045901386]
ekstremumo nėra (balno taškas)
Taške [x=3.38515406162465, y=0.073851882498966]
ekstremumo nėra (balno taškas)
```

Brėžime lygio linijas vienintelio maksimumo taško [x=-0.27084458851071,y=-0.92303848075962] aplinkoje:

ekstremumai.wxm 5 / 6

Geriau už "contour_plot" nubrėžti lygio linijas galima su paketu "implicit_plot". Tada lygių reikšmes galima parinkti patiems.

(%i21) load(implicit_plot)\$

ekstremumai.wxm 6 / 6

Dar kartą randame visus penkis lokaliuosius ekstremumus su paketu "fmin_cobyla":

```
(%i29) load(fmin cobyla)$
 (%i24) fmin cobyla(f, [x, y], [-3,3], constraints = [], iprint=0);
 (\$024) [[x = -2.805117979821587, y = 3.131312918177591],
6.861546516267851310^{-12},54,0
 (%i25) fmin cobyla(f, [x, y], [-3, -3], constraints = [], iprint=0);
 (\%025) [[x = -3.779310861835342, y = -3.283185474940021],
4.215962038328726810^{-11},53,0
 (%i26) fmin cobyla(f, [x, y], [1,1], constraints = [], iprint=0);
 (\$026) [[x=3.000000072641843, y=1.99999958949148], 2.4636337057088336
10^{-12}, 58, 01
 (%i27) fmin cobyla(f, [x, y], [1,-2], constraints = [], iprint=0);
 (\%027) [[x=3.584427865893345, y=-1.848126721786767],
1.299152972130726910^{-11},58,0
 (%i28) fmin cobyla(-f, [x, y], [-1,-1], constraints = [], iprint=0);
 (%028) [[x = -0.27084518594943, y = -0.92303816154376], -
181.6165215225746,50,0]
```

Literatūra:

- [1] V.Pekarskas, Trumpas matematikos kursas, Kaunas, Technologija, 2005,
- [2] V.Būda, Matematiniai ekonominės analizės pagrindai, TEV, 2008
- [3] http://en.wikipedia.org/wiki/Second partial derivative test
- [4] http://en.wikipedia.org/wiki/Himmelblau%27s_function